

Jakob Wegelius

ŽUDIKO BEŽDŽIONĖ

BONNIER CARLSEN

6 SKYRIUS

Nakties drama

Kai išėjome iš *O Pelicano*, buvo jau sutemę. Iš barų pro atvirus langus girdėjosi barniai, juokas ir nesuderintų gitarų dejonės. Mes patraukėme uosto link – ketinome krantine paėjėti į Komercijos aikštę.

Maistas ir išmesta burnelė praskaidrino Šefui nuotaiką. Kai nusileidome prie upės, jis stabtelėjo prieplaukoje, įtraukė į plaučius švelnaus Atlanto brizo ir ištare:

– Pamatysi, viskas susitvarkys. Kai policija sučiups banditus, draudimo bendrovė bus priversta pasirūpinti mūsų laivu. Ji tikrai sumokės už naują katilą ir kajutės įrangą! O mes tuo metu gyvensime viešbutyje ir kasdien valgysime pas senjorą Baptistą. Visai neblogai, tiesa?

Toks jau tas Šefas – greitai supyksta ir netenka ūpo, bet dažniausiai tai netrunka ilgai. Vis dėlto ši kartą nebuvau tikra, ar pats tiki tuo, ką sako – skambėjo per gerai, kad būtų tiesa.

Mums tebestovint prieplaukoje išgirdau greitai artėjančius tylus žingsnius. Aš atsigrėžiau.

Iš pradžių nepažinau to žmogaus, nes veidą užstojo skrybėlės kraštas. Žengęs dar kelis žingsnius jis ištare:

– Koskela?

Dabar atsisuko ir Šefas. Abu žiūrėjome į vyrą, kuris save vadino Moro.

Ant siauro jo veido krito gelsva prie uosto sandėlio kabančio dujinio žibinto šviesa. Akys buvo išsprogusios lyg iš baimės, po atsagstytu švarku plaikstėsi kaklaskarė, ant kaklo blykčiojo sidabrinė grandinė, o drebanti ranka laikė mažytį pistoletą.

Ginklas buvo nukreiptas tiesiai Šefui į krūtinę.

Man vos širdis neiššoko per gerklę. Akies kampučiu mačiau, kad Šefas net išsižiojo iš nuostabos.

Paskiau susičiaupė, o veidas išbalavo kaip kreida.

Sekundės tikėjosi kankinančiai lėtai. Aš stengiausi nejudėti ir nešiepti dantų. Moro ranka drebėjo vis stipriau. Vyriškio kakta lėtai varvėjo prakaito lašas.

Atrodė, kad praėjo kelios minutės, kol lašelis pasiekė nosies galą. Ten sustojo, suvirpėjo ir kaptelėjo žemyn.

Moro žengė žingsnį atgal. Tada dar vieną. Paskiau nuleido pistoletą, kažką sumurmėjo po nosimi ir leidosi bėgti.

Šefas stovėjo kaip suakmenėjęs ir sukandęs dantis žiūrėjo jam pavymui. Paskiau skruostus nutvieskė raudonis, o akys sužaibavo:

– Po paraliais! – suriaumojo jis ir puolė vytis.

Moro skuodė į vakarus, Komercijos aikštės link. Naktis pasitaikė šilta ir krantinėje netrūko žmonių. Aš nespėjau paskui Šefą, bet mačiau, kad jis artėja prie bėglio.

Vėliau teisme buvo daug tvirtinančių, kad Šefas įmetė Moro į vandenį. Kai kurie net teigė, kad prieš tai dar vožtelėjo į makaulę. Melas! Aš viską mačiau savo akimis. Norėdamas sustabdyti bėglį, Šefas čiupo jį už pakarpos, bet Moro susvyravo ir užkliuvęs už lyno tėsėsi į vandenį. Tai buvo nelaimingas atsitikimas, o sakantys kitaip paprasčiausiai meluoja!

Kai pribėgau prie Šefo, šis sunkiai šnupuodamas žiūrėjo į upę. Prie krantinės krašto pastebėjau nedidelį papuošalą su nutrūkusia grandinėle. Aš ją pažinau – ši ką tik kabėjo ant Moro kaklo. Tikriausiai nutrūko grumtynių metu, prieš pat vyriškiui pliumptelėjant į vandenį. Kad niekas nepavogtų, įsikišau papuošalą į kišenę.

Nes dabar aplink mus rinkosi žmonės. Susijaudinę kalbėjo ir šaukė vienas per kitą. Šefas atsigulė ant pilvo ir ėmė dairytis po krantine, bet Moro nesimatė ir ten. Tada nusimetė švarką ir šoko į vandenį.

Reikėjo jį sustabdyti. Buvo atoslūgis, į Atlantą grįžtančios srovės greitis siekė mažiausiai septynis ar aštuonis mazgus. Šefas neturėjo nė menkiausios galimybės rasti Moro ir pats vos nepaskendo – kai išniro, srovė buvo nunešusi bent dvidešimt metrų.

Laimei, netoliese stovėjo prišvartuota barža ir jam pavyko įsitverti vienos grandinių. Taip ir kabojo gaudydamas orą. Aš puoliau artyn, bet keli uosto darbininkai mane pralenkė ir jį ištraukė. Nei anksčiau, nei kada nors vėliau nemačiau Šefo tokio bejėgio ir nusiminusio.

– Dieve visagalis... – šniurkščiojo jis. – Ką aš padariau...

Policija tikriausiai buvo visai netoliese, nes nepraėjus nė minutei prieplaukoje čiūžtelėję sustojo du juodi automobiliai. Iš pirmojo išlipo keleivio vietoje sėdėjęs plačiapetis vyriškis, vilkintis pilką vilnonį paltą, o iš antrojo pažiro konstebliai su mėlynomis uniformomis. Vyras su paltu ėmė klausinėti susirinkusios minios, kas čia nutikę, paskiau įsakė konstebliams organizuoti į vandenį įkritisio asmens paiešką.

Dabar žmonės plūdo iš visų pusių. Pareigūnai garsiai nurodinėjo smalsuoliams išsiskleisti ir dairytis dingusiojo.

Kiek atsigavęs Šefas neramiai lakstė palei priplaukos kraštą, bandydamas pamatyti tamsiame vandenyje Moro.

– Reikia ieškoti toliau pasroviui! – sušuko jis panikos kupinu balsu. – Viešpatie, jei srovė išneš į vandenyną, viskas baigta... Mums reikia valties!

Prie mūsų priėjo du konstebliai. Vienas padėjo ranką Šefui ant peties, o kitas ant savo pistoleto rankenos, styrančios iš ant diržo kabančio atsegto dėklo.

– Jūs eisite su mumis!

Šefas nustebeš pažvelgė į juos:

– Bet juk vandenyje yra žmogus! Turime...

– Tuo pasirūpins kiti. Su jumis nori pasikalbėti komisaras Garetas.

Pareigūnai nusivedė Šefą prie automobilių. Aš sunerimusi nusekiau paskui. Mane kamavo bloga nuojauta.

Vilnonį paltą vilkintis vyras stovėjo atsirėmęs į mašiną ir vartė užrašų knygelę.

– Pristatykite, – ištarė nepakeldamas akių, kai konstebliai atvedė Šefą.

– Koskela, – atsakė šis.

– Prašyčiau pilno vardo ir pavardės, – toliau nežiūrėdamas į pašnekovą pasakė komisaras.

– Henris Koskela, – nekantriai patikslino Šefas. – Klausykite, mums reikia valties ir prožektorių...

Vyras su paltu nutraukė jį rankos mostu ir tik tada lėtai pakėlė akis nuo užrašų knygelės.

Žvilgsnis buvo be jokios išraiškos.

– Henri Koskela, jūs esate sulaikomas, – ištarė jis.

Šefas net išsižiojo, bet nieko nespėjo pasakyti, nes konstebliai jau grūdo jį ant galinės sėdynės.

Aš žengtelėjau artyn, kad galėčiau vykti drauge, bet vilnonį paltą vilkintis vyras pastojo kelią:

– Mano automobilyje jokių gyvūnų, – tyliai pasakė. – Aišku? Nešdinkis!

Tada įsitaisė keleivio vietoje, mašina trūktelėjo ir nulėkė Komercijos aikštės link. Galiniame lange šmėkstelėjo išsigandęs Šefo veidas.

Priplaukoje susirinko minia. Atmosfera buvo įkaitusi. Aš nežinojau, kur dėtis ir sutrikusi lūkuriavau, kol pajutau piktus žvilgsnius. Mane apsupo keli stambūs ir tikriausiai apgirtę vyrai:

– Čiupkim beždžionę! – garsiai sušuko vienas.

Vos už kelių metrų stovėjo griežto veido pagyvenęs konsteblis.

– Ramiai! – suriaumojo jis. – Šįvakar betvarkės jau ir taip užtenka! Nelįskite prie gyvūno!

Aš sprukau nesidairydama. Pro šalį praskriejo tuščias butelis ir sudužo kiek toliau priekyje. Vėl pasigirdo pareigūno balsas. Atsisukti išdrįsau tik nubėgusi kokius penkiasdešimt metrų. Mačiau grūmojančius kumščius, bet niekas nesivijo.

Netrukus pasiekiau Alfamos rajoną ir nutriušusiomis virvinėmis kopėčiomis nusileidau prie vandens, kur suposi mūsų gelbėjimosi valtis. Greitai atlaisvinusi virves pastūmiau ją kiek įmanydama giliau po krantine.

Širdis daužėsi, o baimė trukdė blaiviai galvoti. Vis dėlto žinojau, kad čia turėčiau būti saugi. Bent jau kol tamsu.

7 SKYRIUS

Žudiko beždžionė

Dvi dienas ir dvi naktis gulėjau pasislėpusi gelbėjimosi valtyje.

Iš pradžių mirtinai bijojau, kad mane suras tie pikti žmonės iš krantinės. Susigūžusi klausiausi balsų, pasiruošusi bet kurią akimirką atrišti lyną ir atsistumti nuo prieplaukos. Upė buvo mano išsigelbėjimas. Bet jei palikčiau prisišvartavimo vietą, kaip Šefui mane rasti, kai policija jį paleis?

Pervargusi vėlai naktį sumerkiau akis. Prabudusi nuo šalčio susiriečiau po bure, bandydama pasislėpti nuo virš upės pilkuojančios žvarbios ryto miglos.

Išaušusi diena buvo ilgiausia mano gyvenime. Pro šalį šniokštė Težo vandenys, į dangų lėtai, lėtai kopė saulė. Vis tikėjau išgirsti Šefo balsą arba pamatyti nuo prieplaukos žvelgiantį jo veidą. Kodėl jo vis nėra? Juk supratę, kad tai, kas nutiko Moro yra nelaimingas atsitikimas, policininkai turėjo iš karto paleisti?

Vėl atlinkus tamsai iš nerimo nebesitvėriau savame kailyje. Kur dabar Šefas? Vis dar policijoje? Jei taip, tai kodėl? Tas vyras su vilnoniu paltu mane gąsdino. O jei jis ką nors padarė Šefui?... Šaltis ir baimė neleido užmigti visą naktį. Kuo stipresnis darėsi nuovargis, tuo baisesnės mintys sukosi galvoje. Visa tai priminė slogų sapną: *Hadsono karalienė* paskendo, Šefas dingo, o aš net neįsivaizduoju, ko griebtis.

Patekęs saulei pasidarė šilčiau ir aš užsnūdau. Šįkart miegojau gana ilgai, nes kai prabudau, buvo jau popietė. Nerimas ir baimė iš karto suleido nagus. Be to, pilvas gurgė iš alkio.

Pradėjus temti supratau, kad dar vienos nakties valtyje nebeištversiu. Reikia kaip nors pabėgti nuo tų minčių ir prasimanyti maisto.

Eiti galėjau tik į vieną vietą – *O Pelicano*. Senjoras Baptista mane pamaitintų. Ir sunerimtų, kodėl aš viena. Jis padėtų rasti Šefą.

Sulaukusi, kol galėsiu prisidengti tamsa, užlipau ant krantinės ir leidausi į Alfamos skersgatvius. Užsitraukusi ant akių kepuraitę stengiausi vengti gatvės žibintų ir laikytis šešėlyje, tačiau eidama per tramvajaus bėgius ties *Rua das Escolas Gerais* gatvės kampu vis tiek buvau pastebėta. Prie vakarais dirbančios tabako krautuvėlės sėdėjo keli senukai ir pliekė kortomis. Vienas pamatė mane ir sušuko:

– Žiūrėkite! Ten juk beždžionė! Žudiko beždžionė!

Aplinkiniai sužiuro, kai kurie ėmė rodyti pirštais. Aš paspartinau žingsnį ir stengiausi nesidairyti. Kiek aukščiau *Rua do Salvador* gatvėje jau mačiau iškabą virš *O Pelicano* durų. Liko visai netoli, bet balsai už nugaros vis stiprėjo. Pro langus ir pravertas duris dirščiojo smalsūs veidai. Aš leidausi bėgti. Priekyje atsisuko keli vyrai.

– Laikykite ją! – šaukė balsai už nugaros. – Tai žudiko beždžionė! Čiupkite!

Vyrai išskėtė rankas. Širdis daužėsi kaip pašėlus.

Aš smukau į tarpuvartę. Už jos esantis kiemas skendėjo tamsoje. Pamačiusi kampe įrengtą lietvamzdį ėmiau sliuogti aukštyn. Tarp sienų aidėjo įsiau drinę į ankštą kiemelį sugužėjusių persekiotojų balsai. Aš nesidairydama sliuogiau toliau.

Po kelių minučių susigūžiau ant keliais kvartalais aukščiau esančio stogo. Drebėjau visu kūnu, širdis plakė greitai ir stipriai.

Netrukus drebulys praėjo. Aš lingavau visu kūnu, bandydama nuraminti ir širdį. „Reikia judėti, – pagalvojau. – Turiu rasti maisto.“ Tai buvo vienintelė protinga mintis užiančioje galvoje.

Po valandėlės išsiaiškinau, kur esu. Nuo stogų miestas atrodė visai kitoks. Nusilpusios kojos drebėjo, todėl ėjau keturiomis, kad nenuslyščiau nuo čerpių. Porą kartų reikėjo peršokti ant kito namo. Buvo šiurpu.

Galiausiai atsidūriau ant stogo atbrailos priešais *O Pelicano* ir žvilgtelėjau žemyn. Atrodo, senjoro Baptistos restoranas buvo pilnutėlis. Už durų stovėjo parūkyti išėję svečiai. Skersgatvis aidėjo nuo žmonių šurmulio ir juoko. Aš nediršau leisti.

Nuo alkio svaigo galva, o pilvą varstė diegliai. Palypėjusi aukščiau pamačiau kitoje pusėje esantį vidinį kiemą su šiukšlių konteineriais. Atsargiai nusliuogiau lietvamzdžiu ir ėmiau juose raustis. Man pasisekė – kažkas išmetė maišą senos duonos. Persimetusi jį per petį vėl užsliuogiau į viršų, susiradau saugią vietelę prie kamino ir pasistiprinau. Riekių kraštai buvo tokie sudžiūvę, kad teko mirkyti latake susikaupusiame lietaus vandenyje.

Numalšinus alkį apėmė nuovargis. Atsirėmusi į kaminą nužvelgiau milžinišką miestą. Nakties tamsoje mirgėjo tūkstančiai žiburių. Ta aplinka galėjo pasirodyti saugi ir draugiška, bet tik ne man – dabar buvau viena ir visur tykojo pavojai.

Galvoje tebeskambėjo šaižūs balsai:

„Žiūrėkite! Beždžionė! Žudiko beždžionė!“

Žudiko beždžionė.

Kodėl jie mane taip vadino?

Kai supratau, persmelkė šaltis.
Jie mano, kad Šefas yra žudikas.
Kad jis užmušė Moro.
O jei taip mano ir policija?
Todėl jo ir nepaleido?
Nejau Šefas kelias į kalėjimą?

Iš švedų kalbos vertė Mantas Karvelis